

Det kgl. danske Landhusholdningsselskabs Generalforsamling

Tirsdag den 10. December 1946.

(Referatet fortsat).

6. Beretning om „Fond til Landmænds Uddannelse“.

Hofjægermester *Chr. Lüttichau*: I Slutningen af 1945 blev Meddelelse om denne Fonds Midler for Aaret 1946 sammen med de øvrige Legatmidler for Landbrugsstuderende tilstillet Landbrugspressen og desuden ved Opslag bekendtgjort paa Landbohøjskolen. I Henhold hertil indkom ialt 72 Ansøgninger. Til 20 af Ansøjerne blev af de øvrige Legatmidler uddelt 2 750 Kr. til Studium paa Landbohøjskolen. De øvrige 52 Ansøgninger blev tilsendt Bestyrelsen for „Fond til Landmænds Uddannelse“, der indstillede, at der uddeltes 4 Portioner à 100 Kr. og 6 Portioner à 75 Kr., ialt 850 Kr. — Denne Indstilling blev godkendt af Præsidiet. —

Fonden har som bekendt sin egen Bestyrelse. Den vil for 1947 komme til at bestaa af den ledende Præsident, Professor Axel Pedersen og det „ældst valgte“ Medlem af Bestyrelsesraadet, Gaardejer Olav Øllgaard, samt Professor Aksel Milthers, Godsejer K. Langkilde og Inspektør Ib Windfeld.

7. Meddelelse om Samvirksomheden for landbrugs- fagligt Oplysningsarbejde.

Professor *Axel Pedersen*: I Aar har været afholdt 3 Kursus, nemlig:

- 1) et 6-Dages Fodermestærkursus paa Hammerum Landbrugsskole med god Tilslutning, men hvor ikke mindre end 15 anmeldte Deltagere udeblev uden Varsel.
- 2) et 4-Dages Frugtavliskursus paa Landbohøjskolen med beskeden Tilslutning, og
- 3) et 3-Dages Kursus vedrørende husholdningstekniske Hjælpemidler. Deltagerantallet var her omkring 130.

Hovedvirksomheden inden for Samvirksomheden har været Arbejdet inden for

Landbrugets Brevskole.

Landbrugets Brevskole mødte allerede fra Starten i Oktober 1945 betydelig Interesse. I den første Undervisningssæson indmeldtes adskillige Tusinde Elever, hvilket praktisk talt var saa mange, som Skolens Rammer tillod. I Sæsonen udsendtes ca. 70 000 Breve indeholdende dels Undervisningshæfter og rettede Elevarbejder, dels Svar paa mere individuelle Spørgsmaal af landbrugsfaglig Art.

Det var med en vis Spænding, vi imødesaa den Udvikling, som Samvirksomheden for landbrugsfagligt Oplysningsarbejdes væsentligste Gren: Brevskolen, skulde udvise. Der er i Aarets Løb udført et stort Arbejde, og der er ogsaa kommet 6—7000 Elever.

Erfaringerne med denne Undervisningsform er stort set gode. Det er lykkedes at holde Hovedparten af de indmeldte Elever til Ilden og faa dem til virkelig at arbejde med Kursuset. Det er ogsaa lykkedes at finde Lærere, som kan udføre det paakrævede Rettelses- og Vejledningsarbejde, saaledes at Eleverne har Følelsen af, at Kursuset giver Udbytte. Spørgsmaalet Lærerkrafter kan dog godt volde en Del Vanskeligheder, idet de af Hensyn til Gennemførelsen af en hurtig Undervisning ikke gerne maa bo alt for fjernt.

Saa vidt det til nu kan ses, er det saavel Folk helt uden som Folk med nogen landbrugsfaglig Uddannelse (Aftenskole, Landbrugsskole), der søger Brevskolen. Hensigten er i visse Tilfælde en særlig Uddybning af et Omraade, man er specielt interesseret i. I andre Tilfælde er det Vanskeligheder med at kunne deltage i anden Undervisning, som giver Stødet til Indmeldelsen. Alt i alt kan det siges, at Elevflokken spænder vidt, saavel hvad angaar Forudsætninger for at faa et godt Resultat af Undervisningen som med Hensyn til Forkundskaber og Hensigter. Derfor maa der ogsaa gives individuel Undervisning, hvad der jo i Virkeligheden netop er Brevskolens Princip.

I Sommeren 1946 er udarbejdet en Række nye Kursus, saaledes at Kursusrækken nu omfatter godt og vel 80 forskellige Emner indenfor Husdyrbrug, Planteavl, Regnskabsføring, Foreningskundskab, Samfundskundskab, Sprog, Regning, Maskiner, Havebrug, Frugtavl og Husgerning.

Ved Begyndelsen af Brevskolens anden Sæson staar man rustet saaledes, at praktisk talt ethvert Ønske kan imødekommes og til Priser, der placerer Brevskolen som et naturligt Led i det landbrugsfaglige Oplysningsarbejde.

Indmeldelsen af Elever i 2. Sæson svarer nogenlunde til Antallet i 1. Sæson. En stor Del af de nye Elever er Gengangere fra i Fjor, og man tager næppe fejl ved at antage, at Elever, der virkelig har faaet fat paa Arbejdet og har følt, hvad denne stille og bekvemme Undervisningsform kan give, i ret stor Udstrækning vil benytte sig af Brevskolen i Fremtiden.

8. Meddelelse om Uddelingen af Landhusholdningssselskabets Duelighedsmedaljer.

Der er ikke i Aar blevet uddelt Hædersbelønninger for Landboflid, men Uddelingen vil blive genoptaget fra næste Aar.

Derimod er der skaffet Sølv til 25 Duelighedsmedailler, som er uddelt til følgende:

Gaardbestyrer *Carl Chr. Marius Andersen*, Grindløse, Jullerup, Fodermester *Niels Andersen*, Viftrup, Brejning pr. Spjald, Materialarbejder *Hans Christiansen*, Braaby, Husmand *Niels Peter Christiansen*, Smakkerup pr. Værsløv, Husbestyrerinde *Nikoline Frandsen*, Rødagergaard, Bode pr. Ørsted, Medhjælper *Katrine Grøn*, Mjelsmark, Nordborg, Husbestyrerinde *Kirstine Hansen*, Præstby, Nr. Nebel, Husmand *Hans Jørgen Jensen*, Frederiksdal pr. Harpelunde, Fodermester *Jens Baltzer Jensen*, Torpe Møllegaard pr. Skrøbelev, Landarbejder *Jens Christian Jensen*, Herstedvester, Taastrup, Husbestyrerinde *Kirstine Marie Jensen*, Krages pr. Tarm, Husmand *Christian Jørgensen*, Sdr. Vedby pr. Nykøbing F., Smed *Jørgen Jørgensen*, Løndal pr. Addit, Medhjælper *Theodor Jørgensen*, Brarup, Nr. Alslev, Fodermester *Peter Nielsen*, Hindsels pr. Hvidbjerg, Husassistent *Margrete Odgaard*, Hauerslev pr. Bonderup, Medhjælper *Anna Olsen*, Højbo, Højby, Skovfoged *Jeppé Olsen*, Volshave pr. Sølsted, Fodermester *Chr. Petersen*, Voerlædegaard, Skanderborg, Kusk *Christian Rasmussen*, Bremersvold, Holeby, Husbestyrerinde *Johanne D. Rasmussen*, Ladefogedgaarden, Staagerup pr. V. Skerninge, Husbestyrerinde *Maren Schmidt*, Rosendalshvile, Stenderup, Føvling, Husbestyrerinde *Laura Sørensen*, Nørre Vinge pr. Onsild, Fodermester *Marie Valniczek*, Aasum pr. Seden, Medhjælper *Jens Vejlgård*, Mølby Kro, Mølby.

9. Meddelelse om Virksomheden i Udvalget vedrørende unge Pigers huslige Uddannelse.

Konsulent, Frk. *Agnete Tang* omtalte Arbejdet i Aarets Løb og nævnte bl. a. følgende:

Arbejdet under Udvalget for unge Pigers huslige Uddannelse er i 1946 forløbet jævnt og roligt.

Antallet af Læresteder ligger nu ret fast, idet Tilgangen af nye Læresteder opvejer den Fragang, der paa Grund af Alder, Gaardsalg, Kontingent m. m. hvert Aar finder Sted. Lærestedslisten til November 1946 indeholdt 619 Læresteder mod 584 til Maj 1946.

Trods de vanskelige Forhold vedrørende huslig Hjælp har der ikke kunnet spores Tilbagegang i Antallet af unge Piger under Uddannelse, ligesom Antallet af nye, unge Piger heller ikke har været dalende, idet der til November 1945 var en Tilgang paa 60 unge Piger, og til Maj 1946 paa 51 (mod 64 til November 1944 og 42 til Maj 1945).

I 1946 har 19 unge Piger afsluttet den treaarige Uddannelse og

modtaget Lærebevis eller Lærebrev af Udvalget, ligesom tre unge Piger har været paa Husholdningsskole med Støtte fra Det kgl. danske Landhusholdningsselskab.

Fra Kontoret er i 1946 udsendt ca. 6 000 Breve og Skrivelser og ekspederet ca. 15 000 Lærestedslister.

Foredragsvirksomheden, der i 1945 stagnerede, dels paa Grund af de vanskelige Rejseforhold og dels paa Grund af Konsulentens Sygdom, er ikke i 1946 kommen op paa tidligere Højder, hvilket bl. a. skyldes Paabegyndelse af 2 Rækker Amtsmøder, henholdsvis Tillidsmandsmøder med Valg og Møder med Lærestedshusmødre.

Foruden sidstnævnte Møderække, hvis Formaal er at styrke Forholdet mellem Lærestederne og Kontoret til Gavn for fortsat Samarbejde, er der etableret Kontakt med de fleste af Landets Ungdomsskoler og aflagt Besøg paa 20 af disse, hvor unge Piger i 15—18 Aars Alderen gennem Foredrag med Spørgetime er bleven gjort bekendt med Arbejdet for unge Pigers huslige Uddannelse. Paa denne Maade faar man ca. 800 unge Piger i den rette Alder i Tale og kan forklare dem Betydningen af en grundig huslig Uddannelse. De meget vanskelige Forhold gør det nødvendigt, at alle Sejl sættes til. Man maa i bedre Kontakt med baade Hjemmene og de unge Piger for derigennem at styrke deres Interesse for Arbejdet.

10. Meddelelse om Landhusholdningsselskabets Uddannelse af Landvæsens- og Foderelever.

Forpagter *Aug. Bech* redegjorde for Selskabets Uddannelse af Landvæsens- og Foderelever under Henvisning til den forud for Generalforsamlingen udsendte skriftlige Beretning.

LANDVÆSENSUDDANNELSEN

I en tidligere Tid var det almindeligt, at man skelnede mellem den 3-aarige Landvæsensuddannelse paa større Gaarde og den 2-aarige paa mindre Gaarde (Bønderbrug). Imidlertid er vi nu kommen til at se saaledes paa det, at en virkelig Uddannelse maa være af mindst 3 Aars Varighed, og at Hovedvægten maa lægges paa Uddannelsens Formaal, medens vi i mindre Grad end før hæfter os ved den Ejenomsstørrelse, hvorpaa Uddannelsen foregaar. Formaalet maa være at give hver især af de unge netop den Uddannelse, hvor deres Lyst, personlige Evner og Anlæg kommer bedst til Udfoldelse. Derfor kan man ikke tale alene om en Uddannelse paa større eller mindre Gaarde, men i mange Tilfælde maa det blive et baade — og.

Som nævnt i Beretningen sidste Aar omfattes Landvæsensuddannelsen nu dels af Arbejdslederuddannelsen, der først og fremmest tilsigter at give unge Landmænd, hvis Lyst og Evner gaar i den Retning, en alsidig, praktisk og teoretisk Oplæring

som Forberedelse til Stillinger som Arbejdsledere paa større Gaarde, og dels af den almindelige Landmandsuddannelse, der stiler imod at forberede de unge til engang at blive dygtige, selvstændige Landmænd paa mindre og middelstore Landbrug. Landmandsuddannelsen gennemføres i visse Egne af Landet i Samarbejde med Landbo- og Husmandsforeningernes Ungdomsudvalg og Foreninger af unge Landmænd.

Arbejdslederuddannelsen.

Denne Uddannelsesform, der omtaltes udførligt i Beretningen i Fjor, har nu været praktiseret i et Aar, og den er blevet vel modtaget, baade af de Husbonder, hvormed vi samarbejder, og af Eleverne. Oprindeligt var det Tanken, at denne Uddannelse helt skulde træde i Stedet for den tidligere Landvæsensuddannelse paa større Gaarde, men Erfaringerne tyder paa, at den næppe kan det. Der er en hel Del unge Landmænd, som — i Stedet for at gennemgaa Arbejdslederuddannelsen — vil være bedre tjent med at komme et Aar eller to paa større Gaarde og afslutte deres Uddannelse dér. Det gælder især saadanne unge, som med Tiden kan komme til at lede Bedriften paa lidt større Bønderbrug.

For Tiden samarbejder vi med 30 Læresteder om Arbejdslederuddannelsen. Antallet er udvidet lidt siden i Fjor, fortrinvis med Landbrug i Størrelsen 75—100 ha. Det er Hensigten at fortsætte hermed, bl. a. fordi det i mange Tilfælde er nødvendigt at prøve de unge Menneskers Evner og Anlæg for ledende Stillinger, og det gøres erfaringsmæssigt bedst paa Brug af denne Størrelse. Det hænger sammen med, at der paa saadanne Brug almindeligvis bliver Tale om større Selvstændighed for de ganske unge og dertil kommer, at der her kan blive en mere personlig Kontakt mellem Husbond og Elev end paa de helt store Gaarde.

Endnu foreligger der ikke Meddelelse fra alle Læresteder om, hvor mange af deres Elever, der ønsker at gennemgaa Arbejdslederuddannelsen. Det nøjagtige Antal Elever under Uddannelsen kan derfor ikke opgives paa nærværende Tidspunkt, men paa Grundlag af de Oplysninger, der allerede foreligger, kan det anslaaes til at være mellem 60 og 70.

Landmandsuddannelsen.

Landhusholdningsselskabets hidtidige Uddannelse paa Bønderbrug er under Afvikling, idet den nu videreføres i Samarbejde med Landbo- og Husmandsforeningernes Ungdomsudvalg og Foreninger af unge Landmænd. Dette Samarbejde, der omfatter Sjælland, Lolland-Falster, et Omraade i Østjylland (Aarhus og delvis Randers og Vejle Amter) samt Sønderborg Amt, blev udførligt omtalt ved Generalforsamlingen i Fjor. Her skal blot nævnes, at Arbejdet er i langsom, men solid

Vækst. Det samlede Antal Elever under Uddannelse i de nævnte Omraader er ca. 160.

Landhusholdningsselskabet har nu kun direkte Samarbejde med en halv Snes Læresteder paa Fyn og i Jylland (udenfor de foran nævnte Omraader). Dertil kommer en Del af de hidtidige Læresteder i Samarbejdsomraaderne, hvor Elever, der har paabegyndt deres Uddannelse under Selskabet, afslutter denne.

Af Elever paa Bønderbrug under Landhusholdningsselskabet er der for Tiden ca. 20, hvortil kommer ca. 10, der afslutter deres Uddannelse med et Aar paa større Gaarde, en Del heraf ved Arbejdet i Stalden.

Lærebrev.

Naar en Elev har afsluttet sin 3-aarige praktiske Uddannelse og opnaaet Vidnesbyrd af en vis Godhed samt gennemført sin Dagbogsføring paa tilfredsstillende Maade, faar han udstedt et Lærebrev. Der er i Aarets Løb udstedt 20 Lærebrev, medens der yderligere er 5—6 Elever, der har fuldendt deres Uddannelse med et godt Resultat, men mangler at indsende Dagbogen for sidste Læreaar. Først naar dette er sket, kan Lærebrev udstedes.

Skriftlige Arbejder.

Foruden Dagbogsføringen, der nu synes lettere gennemførlig, efter at de nye Dagbøger er taget i Brug, er der i Aar prøvet noget nyt nemlig smaa skriftlige Opgaver i Tilknytning til Beretninger o. lign., der udsendes. En Opgave har f. Eks. haft følgende Ordlyd: „a) Hvor stort Merudbytte pr. ha er der i Gennemsnit for Aarene 1928—45 ifølge Forsøgene i de sjællandske Landboforeninger høstet ved Forspiring af Kartoffler? b) Beskriv hvorledes en god Forspiring og Lægning af forspirede Kartoffler gennemføres.“ (Beretningen var vedlagt Opgaven).

Det fremgik af de mange Besvarelser, at Eleverne i stor Udstrækning har søgt Bistand hos deres Husbond og gennem Bøger o. lign. har skaffet sig yderligere Oplysninger for at gøre Besvarelsen saa udtømmende som muligt — og saa er Hensigten med Opgaverne jo i nogen Grad naaet: at vænne Eleverne til — stillet over for et bestemt Spørgsmaal — at finde frem til og gøre Brug af de Erfaringer, der Tid efter anden er indhøstet om dette.

FODERMESTERUDDANNELSEN

Til denne Uddannelse er det vanskeligt at skaffe Elever, og af de 22 Læresteder, hvormed vi samarbejder, er der ikke mindre end 11, der i det sidste Aar har været helt uden Foderelever, til Trods for at flere af dem „normalt“ plejede at have indtil 3 Elever. Ved Lærestedsbesøgene møder man Pessimisme med Hensyn til Tilgangen til

Fodermesterfaget, og det er desværre en Kendsgerning, at Kvaliteten af de, der melder sig, er alt for ringe. Afgangen til „Materialen“ er paafaldende stor efter et Læreaars Udløb, og andre forlader Landbruget helt.

Det synes ikke at være lønmæssige Aarsager, der gør sig gældende, men først og fremmest, at Fodermestergerningen føles for bunden.

Heller ikke for Fodermesteruddannelsen kan det nøjagtige Antal Elever opgives paa nærværende Tidspunkt, idet der ikke foreligger Meddelelse fra alle Læresteder om, hvilke Elever der vil gennemgaa Fodermesteruddannelsen. Paa Grundlag af de hidtil indkomne Oplysninger, kan Antallet anslaaes til ca. 15.

7 Elever har afsluttet den egentlige Elevuddannelse til November 1946 og er nu paa et 9 Maaneders Kursus paa Tune Landboskole. Yderligere er der paa Anbefaling af Fodermestre 2—3 uddannede Foderelever, som ikke har gennemgaaet Selskabets Fodermesteruddannelse, der deltager i Kursuset. Disse Elever faar en Del af Tiden Undervisning sammen med de 9 Maaneders Landmænd og dertil en speciel Undervisning i de egentlige Fodermesterfag.

Stort set virker Tilgangen til Fodermesteruddannelsen ikke opmuntrende, men til Gengæld er det glædeligt, at det Hold, der nu har fuldendt 1. Del af deres Uddannelse, synes at være af den rigtige Støbning.

11. Meddelelse om Landøkonomisk Rejsebureau's Virksomhed.

Forpagter *Aug. Bech*: Da Bureauchef *Niels Siggaard* sidste Vinter paatog sig den store Opgave at udarbejde en Landbrugsbibliografi, var vi klar over, at det vilde blive et omfattende og langvarigt Arbejde — saa omfattende, at Siggaard ikke samtidig kunde overkomme Ledelsen af Landøkonomisk Rejsebureau, navnlig naar Rejsemulighederne igen nærmer sig det normale. Gennem 25 Aar har Siggaard paa udmærket Maade varetaget Rejsebureauets Arbejde, og dette vil vi gerne takke ham for ogsaa ved denne Lejlighed.

Da der saaledes alligevel skulde ske Ændring med Hensyn til Rejsebureauet, blev der indledet Forhandlinger herom med De samv. danske Landboforeninger og De samv. danske Husmandsforeninger. Disse Forhandlinger resulterede i, at Landbo- og Husmandsforeningerne nu sammen med Landhusholdningsselskabet staar som Rejsebureauets faglige og økonomiske Garanter. Landboforeningerne stillede Kontor til Raadighed i Axelborg, der jo er væsentlig mere centralt beliggende end Rolighedsvej.

Det var Aftalen, at Sekretær *J. Rottensten*, De samv. danske Landboforeninger, skulde tage sig af Rejsebureauets Arbejde, men da han

kort Tid efter tiltraadte en Rejse til Australien og New Zealand, maatte der træffes en midlertidig Ordning. Dette skete paa den Maade, at Konsulent *H. Rasmussen*, Det sjællandske Ungdomsudvalg, paa tog sig Arbejdet med Udvekslingen af unge Landmænd, og den øvrige Del af Bureauets Virksomhed blev varetaget af Konsulent *L. P. Hansen*, Norsk Hydros Landbrugskontor. Jeg vil her takke d'Hrr. for det Arbejde, de hidtil har udført for Rejsebureauet. Vi er kommet et godt Stykke frem i Aarets Løb.

Der er hos de unge stor Trang til at komme ud, til at se sig om og lære andre Landes Landbrugsforhold at kende. Det har givet meget Arbejde baade med Besvarelse af Forespørgsler og med Forhandlinger, men ogsaa Valutarestriktioner og Visumbestemmelser forøger i høj Grad Opgavernes Omfang.

Det har vist sig lettere for Udlændinge at komme til Danmark, end det har været for Danske at komme til Udlandet. 320 Udlændinge har søgt Bureauets Bistand angaaende Ophold her i Landet. I de fleste Tilfælde er Sagen gaaet i Orden. Udlændingene har fortrinsvis været fra Sverige, England, Frankrig og Norge. De har navnlig interesseret sig for Andelsbevægelsen, Kvægbruget og vore Landbrugsbygninger. Gennemgaaende har Udlændingene været imponeret af den danske Landbostands høje Standard, men der har ogsaa været kritiske Røster, der ankede over de hygiejniske Forhold, især i vore Stalde, og mange har undret sig over manglende Samarbejde mellem de enkelte Landbrug m. H. t. fælles Anvendelse af Redskaber og Maskiner.

Naar der kommer Besøgende fra Udlandet — enkeltvis eller flere i Selskab — bliver de henvist til Institutioner og Bedrifter, som de kan have Interesse af at se eller komme i nærmere Forbindelse med. Det skal ikke skjules, at de mange Besøg let kan blive en Byrde for disse. Udarbejdelse af en kort Vejledning, trykt paa flere Sprog, kunde maaske være en Hjælp. Desuden haaber vi, at Bureauet kan komme i Forbindelse med flere Organisationer og Landbrug for paa den Maade at fordele „Smerten“ lidt bedre.

Over 300 unge Danske har henvendt sig til Bureauet for at komme til Udlandet. Bedst er Udvekslingen gaaet med Sverige. For dette Land varetages Udvekslingen af et særligt Udvalg nedsat paa Foranledning af Arbejds- og Socialministeriet og hvor — foruden Landboorganisationerne — ogsaa Dansk Arbejdsmandsforbund og Ungdomsorganisationernes Fællesraad er repræsenteret. Dette Udvalg arbejder i nær Tilknytning til Arbejdsdirektoratet. Maaske vil dette Udvalg ogsaa komme til at tage sig af Udvekslingen med Norge, Island og Finland.

Nu vil en og anden maaske tro, at vi med dette Arbejde berøver Landbruget en Del af dets unge Arbejdskraft. Det er dog ingenlunde Tilfældet. Udvekslingen sker nemlig saa vidt muligt paa Clearing-

Basis. Det er af stor Betydning, at det er unge af den rigtige Kvalitet, vi sender ud. De skal være gode Udsendinge for vort Land og værdige Repræsentanter for dansk Landbrug. I det store og hele har vi hidtil været heldige hermed.

Ogsaa med Schweiz, Frankrig og Holland har der været en omfattende Udveksling, og vi haaber, at det kommende Aar maa bringe tilsvarende Udvekslingsordninger med England og andre Lande.

Normalt forudsætter vi et 6 Maaneders Ophold i de anviste Pladser, hvor de unge skal deltage i alt forefaldende Arbejde, men desuden have Lejlighed til at komme i Forbindelse med det landbrugsfaglige og folkelige Arbejde paa Egnen, til Dyrskuer o. lign. For deres Arbejde faar de Kost og Ophold samt passende med Lomme-penge. Bureauet regner med i 1947 at skulle anbringe 200 udenlandske Landvæsenselever her i Landet. I dette Tal er ikke medregnet Elever fra de skandinaviske Lande.

Om Rejsebureauets Økonomi blev det oplyst, at det Statstilskud paa 3240 Kr., der har været ydet gennem en Aarrække, er blevet forhøjet til 8000 Kr. Med den øgede Aktivitet, der nu skal til efter Stilstanden i Krigsaarene, maa vi regne med et ikke ubetydeligt Tilskud fra de samarbejdende Organisationer for at kunne løse Opgaverne paa tilfredsstillende Maade.

Naar Sekretær Rottensten i Januar Maaned kommer hjem fra sin Rejse, vil han overtage Ledelsen af Rejsebureauet.

I den efterfølgende Forhandling spurgte Forstander *J. C. Overgaard*, om der havde været særlige Vanskeligheder i Udvekslingen med England. Han kendte et Tilfælde, hvor en Gaard i Forsommeren havde haft unge Englændere paa Besøg. Det var Tanken, at Ejerens Søn bagefter skulde til England, men det lykkedes ikke for ham.

Gaardejer *Olav Øllgaard* udtalte sin Tilfredshed med det Arbejde, der her var blevet genoptaget. Det har imidlertid krævet Taalmodighedsforhold hos de Folk, der har med det at gøre. Med de Organisationsforhold, vi har, skulde det være forholdsvis let at finde de gode Pladser her i Landet; værre er det gennemgaaende at faa tilsvarende gode Pladser i Udlandet. Jeg ved, at det i enkelte Tilfælde har knebet dermed og vil derfor henstille, at der gøres alt for at sikre sig de bedst mulige Lærepladser for vore unge, naar de skal ud. Tale- ren fandt ikke den Ordning med 6 Maaneder i et Lærested for helt tilfredsstillende for den Kategori af unge, der her er Tale om. Nogle Maaneder i flere forskellige Landbohjem — og maaske i forskellige Egne — vilde være at foretrække.

Proprietær *A. C. D. Petersen*: Man tænker paa at sende vore unge til Finland, Island og Norge. Er disse Landes Landbrug ikke saa forskellige fra vort, at vi giver vore unge Stene for Brød ved at sende

dem til Island — og Vand for Mælk ved at sende dem til Finland? Ved at sende dem til Lande, hvis Landbrug har saa lidt tilfælles med vort, kan vi selv blive Skyld i, at de bliver „Landvæsens-Flakker“.

Konsulent, Frk. *Agnete Tang* vilde haabe, at man i Rejsebureauet ikke alene tænker paa de unge Mænd. Der er ogsaa blandt de unge Piger stor Trang til at komme ud og se andre Landes Forhold og Skikke. Altsaa: sørg for at der ogsaa bliver gjort noget for de unge Piger. Det er endnu mere vigtigt, at der staar en Institution bagved, naar unge Piger skal ud, end det er, naar Talen er om unge Mænd.

Konsulent *L. P. Hansen* besvarede de stillede Forespørgsler og udtalte, at det var fuldstændig rigtigt, at der var kommen en Del Engælændere hertil, mens det viste sig umuligt for Rejsebureauet at faa Danskere ind i England. Vi er her stødt paa en Mur. Statskonsulent *P. A. Moltesen* har Gang paa Gang sagt, at der ikke var noget at gøre. Under F. A. O.-Konferencen i Efteraaret havde vi Lejlighed til at drøfte Sagen med Formanden for National Farmers Union *James Turner* og mødte megen Forstaaelse, og han lovede at støtte vore Ønsker.

Nu haabes det i Henhold til Oplysninger fra *Moltesen*, at der efter Nytaar kan blive truffet en Ordning med de engelske Myndigheder.

Det er *Schweiz*, Gaardejer *Øllgaard* hentyder til. Vi har været opmærksom paa Forholdet med enkelte Læresteder dernede. Ifølge Papirerne skulde de være gode nok, men vi maa huske paa, at de unge har bedre Vilkaar herhjemme end de fleste andre Steder. Alene af den Grund maa vi være forberedt paa Utilfredshed af og til. Det samme gælder iøvrigt Holland, men begge Steder er de villige til at gøre alt, hvad gøres kan for at sikre betryggende Forhold.

Øllgaard mente, at det var let at finde egnede Pladser herhjemme. — Ja, det er det ogsaa, naar det drejer sig om det faglige, men det er gennemgaaende det sproglige, det kniber med. Og dog har vi ogsaa haft gode Erfaringer i Tilfælde, hvor der har været sproglige Vanskeligheder.

I *Schweiz* har vi Forbindelse med Praktikanntenvermittlung des schweizerisches Bauernverbandes. Det skulde være en Garanti for de schweiziske Læresteders Kvalitet. Sticking voor den Landbouw i Holland svarer til Det kgl. danske Landhusholdningsselskab, og denne Organisation er meget interesseret i Sagen. Med Hensyn til Frankrig har vi kun haft Forbindelse med det danske Studenterhus i Paris, men under F. A. O.-Konferencen talte vi ogsaa med Repræsentanter for de franske Landbrugsorganisationer og haaber, at det maa føre til et Samarbejde om Udvekslingen.

Det er muligt, at vi skulde afvige fra Bestemmelsen om, at de unge skal være 6 Mdr. i deres Pladser, men det maa være saadan,

at de skal henvende sig til den Organisation, der har ansat dem, hvis de ønsker at skifte.

Taleren var ikke enig med Propr. A. C. D. Petersen i hans Syn paa Island og Finland i denne Sag. Naar de unge rejser ud, er det ikke alene for den landbrugsfaglige Oplevelses Skyld. Trangen til at komme ud har ofte et videre Perspektiv, og derfor vil det være uheldigt at stille Island og Finland i en Særklasse, naar de ellers byder tilsvarende gode Kaar som andre Lande.

Proprietær A. C. D. Petersen fastholdt, at der m. H. t. Landbrug ikke kunde være meget at lære for vore unge paa Island, men vilde indrømme, at der ogsaa var andre Ting af Betydning end netop det faglige. Taleren vilde heller ikke være med til at stille Finland i en Klasse for sig, men det kunde paa den anden Side være uheldigt for unge herfra at komme til disse to Lande, hvor Lønningerne er saa fantastiske.

Sekretær Axel Nielsen omtalte Udvekslingen med Sverige, der havde været mere omfattende end med noget andet Land, men den havde været ret ensidig, idet der kun havde været faa Svenskere i Danmark.

Forpagter Aug. Bech udtalte, at vi i høj Grad er interesseret i at faa de unge anbragt i Pladser, hvor de lærer noget og faar Lejlighed til at stifte Bekendtskab med det paagældende Lands særlige Forhold. Det var maaske en god Idé, at en af Lederne foretog en Rundrejse til en Række Lande og knyttede personlige Forbindelser med de Institutioners Folk, vi samarbejder med. Selv om vi ikke i Øjeblikket har økonomiske Midler til en saadan Rejses Gennemførelse, bør Tanken vist ikke skrinlægges.

12. Meddelelser angaaende Udvalgsarbejde. *Præstationsprøver med Heste.*

Professor Johs. Jespersen: Mens vi for Køer maaler Ydelsen igennem Kontrolleringen, har vi ikke hidtil herhjemme haft tilsvarende Midler til at bestemme Hestens Præstationer. I andre Lande har man igennem en Aarrække tumlet med dette Spørgsmaal, men det er vanskeligt at komme til Bunds i, fordi saa mange forskellige Forhold spiller ind.

I Tyskland var saadanne Præstationsprøver i nogen Grad blevet en Sport. Undersøgelse af Hestens Præstationer kan gennemføres paa forskellig Maade. Man har prøvet Hestene paa Landevej over en kortere eller længere Strækning paa lige Vej og taget Hensyn til den Tid, der medgik til at gennemføre Prøven, og ligesaa konstateret, hvordan Anstrengelsen paavirkede Temperatur, Puls o. lign.

Prøverne har ofte været meget krævende, til Tider har de strakt sig over 3 Døgn. Man har ogsaa gennemført Prøver for de forskellige

Landbrugsredskaber. Hvor meget Hestene i det hele taget er i Stand til at trække, har man bl. a. undersøgt ved Hjælp af en Dynamometervogn. Professor *Terho*, Finland, har konstrueret en Bil med en særlig Bremseanordning.

Ingen Steder har disse Prøver været gennemført saa konsekvent og rationelt som i Finland. Enhver Hingst, der ønskes optaget i Stam-bogen, underkastes en Præstationsprøve. Til Trækprøven benyttes en Bil med et særligt Bremseapparat. I Stedet for at øge Læssets Vægt gradvis, foretages en haardere og haardere Bremsning, alt som Prøven skrider frem. Ved de finske Undersøgelser har man ikke alene konstateret, at der kan være stor Forskel paa de enkelte Individets Træk- og Arbejdsevne, men at enkelte Hingstes Afkom i saa Henseende ligger betydeligt over andre Hingstes Afkom.

I de senere Aar har tilsvarende Prøver været forsøgt herhjemme, bl. a. inden for den belgiske Hesteavl. Det Udvalg, som Landhusholdnings-selskabet sidste Vinter lod nedsætte for at skaffe Klarhed over, om saadanne Prøver maatte være af Værdi for dansk Hesteavl, har i al Stilhed ladet afholde en Prøve paa Løjtved nu i Efteraaret for at se, hvordan den kan gennemføres i Praxis. Konsulenterne *Herluf Hansen* og *Holger Hansen*, Odense, har været os behjælpelige med at udvælge Stedet. Terrænet maa ikke være for bakket. Inden Prøven vejes Hestene, og her melder sig den første Vanskelighed, idet man ikke ret mange Steder har Vognvægte.

Foruden Vejning skal ogsaa Puls og Temperatur maales for at konstatere, hvordan Kraftanstrengelsen indvirker herpaa. Prøven bestod bl. a. i, at et Spand Heste gennemkørte en Distance paa 20 km med 2500 kg Vægt paa en Vogn. Der blev taget Tid paa, hvorlænge det varede at gennemkøre denne Distance, og saa blev Hestenes Vægt, Puls og Temperatur atter kontrolleret. Der var Vægttab paa indtil 50 kg. Det lyder af meget, men man har fra andre Prøver konstateret Vægttab paa indtil 70 kg efter en saadan Præstation, men gennem-gaaende laa det dog paa 15—20 kg. Der var dog Heste, for hvilke Tabet kun var 6—8 kg.

Ogsaa Pulsen kan svinge meget stærkt. For nogle Heste betyder Kraftanstrengelsen en voldsom Stigning, ja man har set Eksempler paa, at Pulsen er kommet op paa 180. Normalpulsen er fra 35—50.

Om Eftermiddagen lod man Hestene trække med en Trækmodstand, der var stadig stigende, og i enkelte Tilfælde kom den helt op paa 450 kg.

Selvom denne Prøve har lært os en hel Del, er der dog Masser af Spørgsmaal, som stadig er ubesvarede, f. Eks. dette: Skal man tage Hensyn til Hestenes Vægt eller ikke, og ligesaa: Hvilke Hjælpe-midler bør anvendes, men det er ganske givet, at der maa en Fælles-plan til, for at Prøverne kan faa den tilsigtede Værdi. Selvom vi ikke

naaede det helt fuldkomne Resultat af denne første Prøve, har den dog givet os visse Erfaringer, gode saavel som daarlige, der kan være vejledende for os. Det er nemlig Mening, at fortsætte med saadanne Forsøgsprøver, indtil vi er klar over, hvordan de bedst kan gennemføres, og ligeledes for at finde ud af, om man gennem disse har et Middel til Støtte for Hesteavl.

Arbejdsundersøgelser.

Herom oplyste Forpagter *Aug. Bech*, at Landhusholdningsselskabet sammen med Fyens Stifts patriotiske Selskab havde nedsat et Fællesudvalg, og at Landhusholdningsselskabet som dets Repræsentanter havde valgt Godsejer *Th. Junker* og Forstander *Knud Hansen*.

Vi kaldte det *Fællesudvalget vedrørende Arbejdsundersøgelser*, men maaske vil Navnet blive ændret. Fyens Stifts patriotiske Selskab har gennem en Aarrække arbejdet med saadanne Undersøgelser, ligesom vi ogsaa i Landhusholdningsselskabet har gjort det, og Udvalget har som Konsulent antaget Landbrugskandidat *Erik Olsen*, der under sin Ansættelse i Fyens Stifts patriotiske Selskab har haft med dette Arbejde at gøre.

Vi har for nylig haft konstituerende Møde, og her valgtes Proprietær *Henning Schroll* til Formand for Fællesudvalget. Man har drøftet baade Udvalgets Økonomi og Arbejdsmaader, og ligesaa hvordan Resultaterne skal publiceres. Det er Hensigten at udsende korte Meddelelser, hvorimod fyldigere Beretninger sandsynligvis vil blive offentliggjort i Tidsskrift for Landøkonomi. Beretninger med udførlige Detailoplysninger og det grundlæggende Talmateriale kan duplikeres og sendes til de, der maatte være særlig interesseret i Sagen.

Det er ikke blot de paagældende Selskabers Medlemmer, der skal kunne nyde godt af den Vejledning og Hjælp, der kan gives af Fællesudvalget, men det er Tanken, at Arbejdet skulde komme alle, der maatte ønske det, til gode.

13. Fremlæggelse af Regnskabet for Finansaaret 1945—46.

14. Forslag til Virksomhedsplan og Budget for Finansaaret 1947—48.

Sekretær *Axel Nielsen* fremlagde saavel Regnskab som Budget og Virksomhedsplan. Da det forud for Generalforsamlingen havde været udsendt til Medlemmerne, indskrænkedes Gennemgangen til en Fremhævelse af de Forskydninger, der var Tale om i Forhold til foregaaende Aar. Regnskab, Virksomhedsplan og Budget godkendtes enstemmigt.

Under Eventuelt bemærkede den ledende Præsident, Hofjærgermester *Chr. Lüttichau*, at man havde vedtaget at udnævne Sekre-